

DANSK

SELSKAB

FOR

TIBETANSK

KULTUR

TIBET

NUMMER 76

ÅRGANG 26

FORÅR/SOMMER 2010

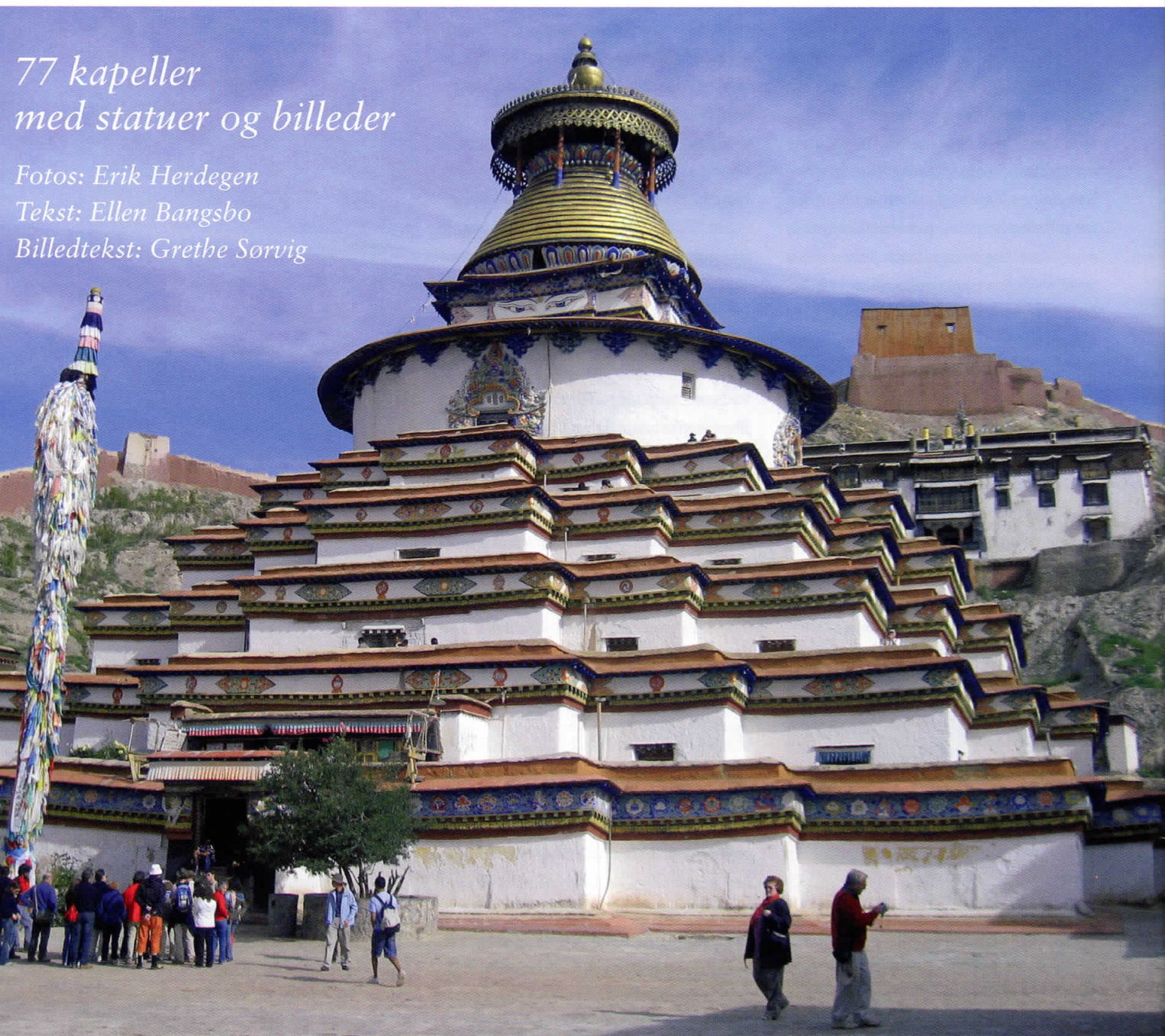
Gyantse Kumbum – fra år 1427

*77 kapeller
med statuer og billeder*

Fotos: Erik Herdegen

Tekst: Ellen Bangsbo

Billedtekst: Grethe Sørvig

At besøge den store farvestrålende Kumbum (sanskrit) stupa (tibetansk Chorten) i byen Gyantse, Centraltibet, er et højdepunkt på enhver Tibet rejse. Kumbum betyder 'De 100.000 Buddhaers bolig'. Med en højde på 32 meter er det den største stupa i Tibet. Kumbum stupa er bygget som en mandala med fire symmetriske etager, som symboliserer den spirituelt søgende, der bevæger sig opad mod erkendelsen. Man går på etagerne i urets retning og kan kigge inden for i de små 77 kapeller, der alle er fyldt med et uendeligt antal statuer og vægmalerier af Buddhaer, bodhisattvaer og forskellige mandala. Den nederste etage symboliserer jord og huser Kriya tantra som statuer i form af Sakyamuni Buddha, og for hver etage man bevæger sig opad skifter statuer og vægmalerier til en mere tantrisk karakter, Carya tantra, Yoga tantra, den mandlige og kvindelige Yoga tantra med figurer i yab-yum (seksuel forening), og sidst ur Buddhaen Dorje Chang. Toppen af den imponerende stupa er et forgyldt spir med ti ringe, en for hver de ti Bodhisattva trin. Ikke alle statuer og vægmalerier har modstået Kulturrevolutionen samt tid og slid lige godt, men mange kapeller er stadig velbevaret.

I sine velmagtsdage i 1400 tallet var byen Gyantse en del af den gamle handelsrute fra Lhasa til Bhutan, Sikkim, Nepal og det østlige Indien til Tibet. Senere blev byen en vigtig handelsstation for briterne, efter en britisk 'ekspedition' i 1904 under ledelse af Sir Francis Younghusband tiltvang sig adgang til Tibet. Efter nogle måneders ophold på Gyantse Fort lykkedes det briterne at fortsætte til Tibets hellige og lukkede by, Lhasa, hvorfra d. 13. Dalai Lama efter rygter om briternes komme skyndsomt var flygtet til Rusland.

Nr. 1: Vred beskytter fra et tempel i Gyantse, Tibet.

Nr. 2: Seks-armet Avalokiteswara (tib.: Chenrezig)

Nr. 3: Dordje Trollo. Et vredt aspekt af Padma Sambhava (tib: Guru Rinpoche)

Kumbum stupa er en del af det tilstødende Pelkhor Chöde kloster, bygget i 1418 af en lokal fyrste og den første Panchen Lama. Klosterets kompleks var dengang ledet af Gelukpa sekten og husede omkring 4.000 munke. Senere i 1427 byggedes den store Kumbum stupa, som er udsmykket af nepalesiske Newari kunstnere, der blev hentet til Tibet med netop dette formål.

En stupa markerer buddhistisk tilstedeværelse og tilhørsforhold i et bestemt område. Den symboliserer universet i henhold til traditionel buddhistisk kosmologi samt Buddhas oplyste sind og æres for at have en iboende speciel spirituel kraft og velsignelse. En stupa anses derfor for at være til stor gavn for befolkningen i det pågældende område. I dag har Pelkhor Chöde klosterets under 100 munke, men både klosteret og Kumbum stupaen har en ganske særlig atmosfære og var igennem århundreder, - og er stadig - et søgt pilgrimssted for tilrejsende pilgrimme og lokale tibetanere, samt selvfølgelig turister. ♦

LITTERATUR:

Vitali, Roberto (1990). „Early Temples of Central Tibet“.

London: Serindia Publications.

Dowman, Keith (1988). „The Powerplaces of Central Tibet: The Pilgrim's Guide“.

London and New York: Routledge & Kegan Paul.

4.

5.

6.

7.

Nr. 1: Mahakala.

Nr. 2: Munke foran Gyantse Kumbum

Nr. 3: Vred beskyttende guddom

Nr. 4: Retningsbeskyttere; tv.: Vaishravana: den nordlige retnings beskytter, th.: Dristarashrtra: den sydlige retnings beskytter.

Nr. 5: Padma Sambhava (tib.: Guru Rinpoche).

Nr. 6: Den kvindelige, beskyttende guddom, Tara.

Nr. 7: Vred beskytter.